

Een gezonde melkgeitenhouderij

Piet Vellema, Gezondheidsdienst voor Dieren

De Nederlandse melkgeitenhouderij heeft het zwaar, heel zwaar. Alleen met ingrijpende maatregelen, bovengemiddeld goed gedrag en uitstekend management zijn er mogelijkheden om uit dit diepe dal omhoog te klimmen.

Q-koorts is voorlopig niet meer weg te krijgen uit de gedachten van de Nederlandse melkschapen- en melkgeitenhouder. De vanaf 2007 geleidelijk toenemende problemen van Q-koorts bij mensen hebben geleid tot ingrijpende maatregelen, zeker vanaf het najaar van 2009. Inmiddels is een deel van deze maatregelen aangepast, maar daarmee zijn alle getroffen bedrijven nog niet geholpen. Er zijn niet voldoende dieren om alle getroffen bedrijven te herbevolken, de aan te kopen dieren zijn niet goedkoop en de marges zijn smal: de melkprijs is laag en de voerprijzen zijn relatief hoog en worden door onder andere de droogte van 2010 nog hoger. Maar ook andere kosten zijn toegenomen en zullen nog verder toenemen: invoering van elektronische I&R leidt tot duurder oormerken, aankoop van en aanpassing van apparatuur, en aangepaste programmatuur. Daarnaast wordt er tegen Q-koorts gevaccineerd en bestaat een Q-koorts monitoring. Besmette bedrijven krijgen minimaal een jaar beperkingen in de afvoer van fokdieren. En dat is niet het enige. Er is en er komt nog meer aandacht voor zoönosen en vermeende zoönosen, inrichting en ligging van bedrijven, en aandacht voor dierwelzijn. Dit alles vergt een aanpassing van met name de melkgeitenhouderij. Diegenen die daar in slagen en dat ook transparant maken zijn de melkgeitenhouders van de nabije toekomst.

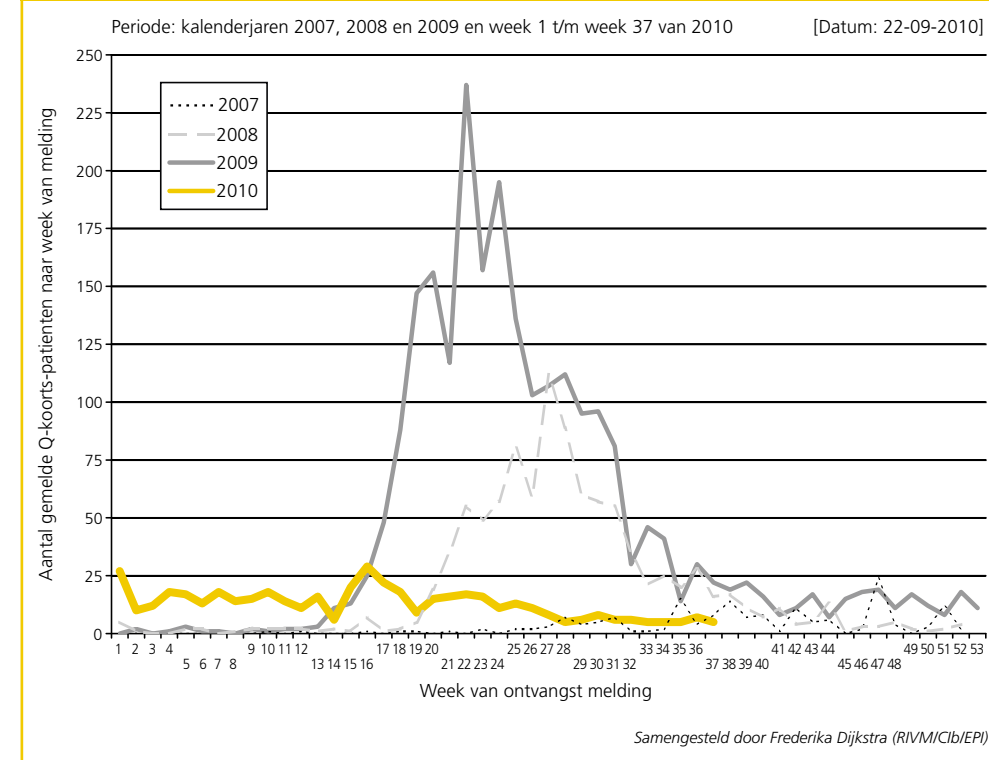
Identificatie en registratie

I&R en de aanpassing daarvan leiden tot veel gesputter. Dit is aan de ene kant begrijpelijk: de kosten en de werkzaamheden nemen toe en op beide zit een geitenhouder zeker nu niet te wachten. Het gemiddelde Nederlandse melkgeitenbedrijf heeft echter bijna duizend dieren. Om nu en in de toekomst deze aantallen dieren goed te kunnen managen, kan de moderne melkgeitenhouder niet zonder elektronische I&R en de daarbij horende apparatuur en programmatuur. Natuurlijk werkt alles nog niet zoals we zouden willen, maar er worden stappen de goede kant op gemaakt en binnen een tot enkele jaren zullen we ons niet meer voor kunnen stellen hoe we deze aantallen dieren hebben kunnen houden zonder dit systeem. De GD probeert met SG-Online de geitenhouder te faciliteren, en opmerkingen om dit systeem nog beter te maken zijn van harte welkom.

Q-koorts

Over Q-koorts is het laatste woord nog niet gezegd. Gelukkig is tot nu toe sprake van

Verloop Q-koorts in de tijd

veel minder humane gevallen dan vorig jaar. Het aantal nieuwe patiënten medio 2010 ligt nu rond het niveau van medio 2007 (zie de grafiek van het RIVM op deze pagina), ondanks de toegenomen aandacht van de bevolking en medici en ondanks een enorme toename in uitgevoerde Q-koortstesten bij mensen. Een directe relatie tussen de uitscheiding bij dieren en het aantal humane Q-koortspatiënten is complex. Bij gevaccineerde dieren is de kans op het aanslaan van een infectie klein, de kans op abortus nagenoeg nihil en vaccinatie geeft een forse reductie in de uitscheiding van *Coxiella burnetii* als de dieren toch besmet raken. Hierdoor is het aantal bacteriën in de omgeving gereduceerd en daardoor is de kans op besmetting van mensen afgenomen. Daarnaast heeft de aanwezigheid van deze ziektekiem in het recente verleden geleid tot een toename van de weerstand bij mensen. Deze combinatie van factoren heeft geleid tot het sterk afgenomen aantal humane besmettingsgevallen. In 2008 is er kleinschalig begonnen met vaccineren en in 2009 is er uitgebreid gevaccineerd, vooral op grote melkgeitenbedrijven. Daarnaast is er ingrijpend opgetreden door het ruimen van drachtige dieren op besmette bedrijven. Vaccinatie van jonge, niet-besmette dieren voor ze voor de eerste keer drachtig zijn is

het meest effectief. Bij een vervangingspercentage op melkgeitenbedrijven van ongeveer 25 procent betekent dit dat vaccinatie de komende jaren blijft. Hoe lang en op welke manier precies is op dit moment nog niet helemaal duidelijk. De melkgeitenhouders zullen hiermee en met de administratie van de vaccinatie de komende jaren rekening moeten houden.

Volgende keer

In het volgende nummer van Geitenhouderij zal Piet Vellema ingaan op andere vervelende ziektekiemen die voor de mens niet zonder risico zijn, en hoe het verder moet met de melkgeitenhouderij.